

C36 – BRU2

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

23 oktober 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BRUSSEL EN DE VLAAMSE RAND

INHOUD

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de politieke conclusies uit het BRIO-rapport 'Onderzoek Brusselnorm en Brusseltoets'

Voorzitter: mevrouw Gerda Van Steenberge

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de politieke conclusies uit het BRIO-rapport 'Onderzoek Brusselnorm en Brusseltoets'

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het is niet meteen mijn bedoeling om hier met kant-en-klare antwoorden of voorstellen voor de dag te komen. Mijnheer de minister, ik verwacht die ook niet direct van u. Ik hoop dat het debat meer van de filosofie kan vertrekken dat de gesystematiseerde interessante, cijfermatige elementen ons een blik op de horizon zouden kunnen geven. Misschien is dat minder het geval voor de lopende legislatuur, hoewel er nog initiatieven genomen zullen worden. De periode van de lopende zaken is nog niet begonnen. Maar waarschijnlijk gaat het wel om een debat voor de middellange termijn om na te gaan hoe we de normen die we ons hebben opgelegd, kunnen invullen. Ik zal minder aandacht besteden aan de Brusseltoets. Dat wil niet zeggen dat ik die oninteressant vind of dat ik de mening ben toegedaan dat daar geen problemen mee zijn. Het accent van het politieke debat ligt volgens mij echter meer op de Brusselnorm.

Toch wil ik in het kort even ingaan op de Brusseltoets. Ik neem aan dat globaal gezien zowel op het ambtelijke, bij de administratie, als op het politieke niveau, bij de regering, die Brusseltoets op de een of andere manier gebruikt werd en wordt. We zien echter nog regelmatig dat er moeilijke situaties, kleine problemen en crisissituaties bestaan. Een voorbeeld van een klein probleem zijn sommige spotjes die ik nog regelmatig, hoewel minder dan vroeger, zie op tvbrussel, met informatie over gewestmateries zoals energiepremies. Die zetten de Brusselaar op het verkeerde been. Het gaat immers over Vlaamse premies en Vlaamse initiatieven. De mensen geraken daar niet aan uit. In dit specifieke geval heeft dat ook wel te maken met de inkomsten die deze spotjes genereren voor de zender. Het is wel een klein voorbeeld van hoe de Brusseltoets nog altijd niet optimaal functioneert.

Een groter debat gaat natuurlijk over de jobkorting. Omdat er in Brussel geen subnationaliteit bestaat, en ik persoonlijk daar ook geen voorstander van ben, is de jobkorting er niet van toepassing. De Vlaamse Regering kiest er blijkbaar uitdrukkelijk voor om daarover niet te communiceren. Men communiceert rechtlijnig over de jobkorting voor de Vlamingen. Als fractieleider valt me dan ook de eer te beurt om een, volgens mij, goed beleidsinstrument met hart en ziel in het parlement te

verdedigen, goed wetende dat die niet op mezelf van toepassing is.

Tussen die spotjes op tvbrussel en de jobkorting zitten heel wat zaken. Voor mij hoeft het debat hier niet te gaan over de Brusseltoets. Ik neem aan dat we via het beleidsinstrument dat het rapport aanreikt om die Brusseltoets structureler te verankeren in de reguleringssim-pactanalyse (RIA), nog vooruitgang kunnen boeken. Die toets zal trouwens altijd een moeilijk punt blijven. Zelfs met een ideaal model van de Brusseltoets zullen we altijd moeten trachten om het verlengstuk van Vlaanderen in Brussel op een goede manier toe te passen.

Mijnheer de minister, zoals ik eerder al heb aangegeven, zou ik het hier veeleer willen hebben over de Brusselnorm. Ik zou ook even achteruit willen kijken. Die norm werd in 1999 ingevoerd. Het ging toen nog om een voluntaristisch gegeven. Het was ook een belangrijke mijlpaal dat we die norm van 300.000 toen hebben ingeschreven in het regeerakkoord. In 2004 gebeurde dat opnieuw. De norm kreeg toen wat meer vaste grond onder de voeten. Bij de volgende regeringsonderhandelingen moet het de bedoeling zijn om ze verder te betonnen in het nieuwe Vlaamse regeerakkoord. Misschien moet er nog een dosis voluntarisme blijven bestaan. Uiteindelijk is het toch de bedoeling dat Vlaanderen zich genereus opstelt tegenover Brussel en het Vlaamse gedeelte van Brussel. Ik kom daar straks nog op terug.

Ten aanzien van de Vlaamse Vlamingen is het nuttig dat we met cijfers werken. We mogen aan hen niet vragen ons zo veel mogelijk financiële middelen te geven en dan zeggen dat het wel in orde komt, wat dat dan ook moge betekenen. We moeten op een onderbouwde manier met elkaar kunnen discussiëren.

Om die norm, dat mythische getal van 300.000 te bereiken, moeten we natuurlijk ook de discussie durven voeren over wie het dan gaat. Dat zijn natuurlijk mensen die zich in Brussel Vlaming, Brusselse Vlaming, Vlaamse Brusselaar, Nederlandstalige Brusselaar, Brusselaar noemen. Er bestaan allerlei gradaties. Het gaat om de nieuwe en de oude Brusselaars, de stadsbewoners die gebruik wensen te maken van het Nederlandstalige aanbod in Brussel. Het gaat dus om een heel brede waaier en niet echt om een homogene groep. De vraag is natuurlijk waar en wanneer er in Brussel sprake is van een homogene groep.

De onderzoekers hebben het daarnet nog in hun rapport benadrukt. Ze stellen dat 60 percent van de Brusselaars voor die logica van de tweeledigheid vatbaar zijn en

dat dus 40 percent zich in een ander, parallel universum in Brussel beweegt. De tweede groep maakt gebruik van de bestaande Nederlandstalige of Franstalige instellingen. Ze vindt die absolute tweedeling Nederlands/Frans minder van belang. We moeten ons daarvan bewust zijn. Die groep zal niet afnemen. Dat zijn nu eenmaal de wetten van de demografie.

Het is belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschap een sterke speler en beleidspartner in Brussel blijft. U hebt dat ook nog benadrukt in het pas verschenen interview in Brussel Deze Week. U bent er, neem ik aan, ook van overtuigd dat het om een open relatie gaat. Enerzijds wordt in Brussel geïnvesteerd om strategische redenen. Dat mag ook. Ik bedoel daarmee dat als men een kwalitatief aanbod op het gebied van scholen, welzijnsinstellingen, culturele centra enzovoort in Brussel wil organiseren, men er dan ook zo veel mogelijk mensen mee wil bereiken. Dat is een legitiem streven van elke gemeenschap, van elke overheidsinstelling. Anderzijds gebeurt dat ook om ethische redenen. Door dat kwalitatief aanbod kunnen we die stad in het algemeen beter maken, mensen kansen bieden via het onderwijs en via welzijnsinstellingen. Voor mij zijn die twee afwegingen duidelijk aan elkaar gekoppeld.

Mijnheer de minister, ik stel nu veeleer open vragen. Ik verwacht van u geen afgelijnde antwoorden. Als dat wel het geval is, des te beter. In welke beleidsdomeinen heeft men de Brusselnorm bereikt? We hebben daar wel enig zicht op dankzij de cijfers. Ik wil er meteen ook wat dieper op ingaan. U hebt geen ongelijk als u zou antwoorden dat voor Jeugd en Sport die norm bereikt is. We hebben voor die beleidsdomeinen 5 percent van de middelen die voor de hele Vlaamse Gemeenschap – Brussel inbegrepen – beschikbaar zijn, kunnen vrijmaken voor Brussel. Als we van die regel vertrekken, dan zou theoretisch de Brusselnorm bereikt worden als 5 percent van de middelen voor heel Vlaanderen ook voor Brussel worden vrijgemaakt. Dat klopt als we uitgaan van de middelen. U hebt dat ook in dat interview verklaard. Ik dank en steun u daar ook voor. Deze legislatuur bent u erin geslaagd de middelen fors te verhogen. Vanuit die optiek valt niet te ontkennen dat we vooruitgang boeken. We volgen dan wel de logica van de middelen en niet noodzakelijk die van het bereik.

Ik weet ook wel dat het bereik niet helemaal absoluut gesteld moet worden. De onderzoekers hebben dat ook aangegeven. Men kan niet altijd en overall, op elk moment, op elk beleidsdomein in Brussel één derde van de bevolking bereiken. Dat moet echter wel het streefdoel blijven. Als met 5 percent van de middelen uit Vlaanderen minder dan 10 percent – één derde van die 30 percent – van een doelgroep wordt bereikt, dan moeten we toch concluderen dat ‘plus est en nous’.

We moeten uit dat spanningsveld geraken. De middelen zijn er. Het bereik volgt niet altijd. Soms is dat wel het geval. In het onderwijs zijn we er niet ver van verwijderd.

Ik wil die discussie niet absoluut voeren. Als we in het kleuteronderwijs meer dan 20 percent van het totale aantal leerlingen in het hoofdstedelijke gewest halen, zitten we bijna aan een kwart. Dat is niet ver af van een derde. Dat is een relevant maatschappelijk marktaandeel. Het gaat niet over economische of politieke marktaandelen. In andere sectoren ligt dat nog altijd heel moeilijk. In Welzijn zijn er veel zaken in de steigers gezet, hopelijk beginnen ze nu volop te rollen. U hebt eens met een lichte bitterheid gezegd dat u veel in de steigers zet inzake Welzijn zonder te weten of u daar vruchten van zult plukken. (*Opmerkingen van minister Bert Anciaux*)

Wie weet, ik hoop dat het vroeger is, maar dat is eigen aan het ministerschap.

Er zit een spanningsveld tussen middelen en bereik. Waarom staan we in bepaalde sectoren nog niet waar we moeten staan?

En dan ‘de vraag van 1 miljoen’: welke maatregelen zullen u en uw collega’s tijdens deze legislatuur nog nemen om de norm meer grond onder de voeten te geven en te kunnen halen?

Ik geef een concreet voorbeeld. Onderwijs is misschien een van de meest succesvolle domeinen, daar hebben we het grootste marktaandeel. De onderzoekers relativeren dat wel. Ze verwijzen naar het stijgende bevolkingsaantal in Brussel. Er gaan zowel naar Nederlandstalige als naar Franstalige scholen meer kinderen. Onderwijs pikt daarvan gewoon een graantje mee. Het is slechts een demografische ontwikkeling. Ik wil geen enkele minister viseren, maar minister Vandenbroucke vindt dat we daar de norm halen, en dat capaciteitsuitbreiding van scholen en klassen nu niet aan de orde is. Dat debat zullen we nog moeten voeren, de VGC heeft daarover immers een onderzoek besteld. Ze wil minder met de natte vinger te werk gaan. Ze wil weten wat die capaciteitsuitbreiding betekent; of we dat kunnen doen; wat de risico’s zijn; welke middelen daaraan vast zitten. Het gaat om veel geld. We hebben een zekere inbedding van de Brusselnorm in de Vlaamse Regering, maar er zijn spanningsvelden.

U zult wellicht een historisch perspectief schetsen in antwoord op die vierde vraag, vanaf 1991, met als tussenstop 2004, en dan een blik op de toekomst werpen. De onderzoekers hebben daarbij nog een interessant element ingebracht. In sommige domeinen vervult Brussel een centrumfunctie, in andere minder. In sommige domeinen speelt de lokale Brusselse markt, bijvoorbeeld in de zorgverzekering. In andere domeinen, zoals het bereik van het hoger onderwijs, halen we de 30 percentnorm omdat we de centrumfunctie van de stad kunnen uitspelen. De driehoek tussen geïnvesteerde middelen, bereik van het doelpubliek en centrumfunctie speelt voor

mij een cruciale rol. We moeten domein per domein een evenwicht nastreven. Daar zullen we in de volgende legislatuur moeten op voortbouwen.

Mijn vraag over de Brusseltoets heb ik eigenlijk al gesteld. Hoe zult u de Brusseltoets via de verankering in de reguleringssimpactanalyse bij elk decreet nog verder verstevigen?

Nog een laatste vraag is misschien eerder anekdotisch. Ik vroeg het hier al aan de onderzoekers. Het onderzoek was al een tijd geleden besteld. Ik dacht dat de resultaten er al voor de zomer zouden zijn, dat was de verwachting. Er zat wat vertraging op. Ik verneem nu dat u op uw kabinet in oktober 2007 een digitale versie gekregen hebt. We krijgen nu pas de resultaten. Dat is jammer. Een half jaar geleden hadden we er nog meer mee kunnen doen. Deze legislatuur loopt op haar laatste benen. Ik wijt die vertraging niet aan u, mijnheer de minister. U zult me wel vertellen waaraan dat ligt. Nu moeten we wellicht wachten tot de volgende legislatuur, al is dat geen onoverkomelijke ramp.

Dat zijn mijn vragen en bedenkingen. Nogmaals, ik heb niet alle antwoorden. Ik ben nieuwsgierig naar die van u.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb het onderzoek in het weekend eens doorgenomen, samen met het boek van de heer Gatz. Over dat laatste kan ik u echter moeilijk interpellieren.

Hoe meer ik in het rapport lees, hoe onduidelijker het mij allemaal wordt. Versta me niet verkeerd. We zijn het er allemaal over eens – denk ik, hoop ik – dat het Vlaams Brusselbeleid er een is van generositeit en dat het om een goede politiek gaat.

Maar het blijft mij een raadsel waarover de Brusselnorm nu eigenlijk gaat. Het gaat niet om een cijfer. U zegt ook, mijnheer Gatz, dat er soms gesproken wordt over een derde van de Brusselse bevolking en dat het soms een specifieke groep is. Zelfs daar wil ik het niet over hebben. Als ik dit rapport lees, van de inleiding over onderwijs naar het culturele onderdeel, vraag ik me af wat de relevantie is van het behalen van die norm van 300.000 Vlamingen of van 5 percent van het budget. In elke context hebben die cijfers een andere relevantie.

Inzake cultuur wordt bijvoorbeeld gesproken over de Ancienne Belgique (AB). Ik begrijp niet welke relevantie het bereiken van de Brusselnorm in het kader van het culturele beleid van de AB heeft. Ik krijg de indruk dat men een nieuw begrip heeft gelanceerd om het geheel een beetje te verdoezelen: de centrumfunctie. Dat begrip

kan men dan prachtig invullen met een instelling als de AB. Die heeft natuurlijk een centrumfunctie.

Die 30 percent of de 300.000 of de 5 percent, zoals u wilt, heeft een heel andere betekenis als het over het onderwijs gaat. In het kleuteronderwijs hebben we 30 percent. Wat betekent dat precies? Hebben we dan de Brusselnorm gehaald? Is dat goed? In het hoger onderwijs halen we dat niet. Wat is de relevantie daarvan?

Als ik dan termen hoor als ‘relevante marktaandelen’ en metingen en dergelijke, dan wordt het mij allemaal nog minder duidelijk. Dat wil niet zeggen, dat blijf ik herhalen, dat uw Brusselbeleid geen goed beleid is, al zijn we het op sommige vlakken oneens, op andere zijn we het wel eens.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Als we een test zouden vinden die ons op een eenduidige, rechtlijnige en statistische manier kan duiden wat het belang van Brussel is in het nemen van maatregelen door de Vlaamse Regering, dan zou ons leven veel eenvoudiger worden. Helaas, al zijn de Brusselnorm en -toets nuttige instrumenten om even bij stil te staan, ze zullen nooit een volledig beeld geven.

Er zijn drie manieren om de instrumenten te relativeren. Ten eerste zijn er de economische en demografische elementen eigen aan een grootstad. Die gelden ook in Antwerpen en Gent. De resultaten zijn daarom niet rechtlijnig.

Ten tweede gebruiken zowel de Vlaamse als de Brusselse Regering gewestbevoegdheden om gemeenschapsbevoegdheden te versterken. Kijk naar het crècheplan van de Brusselse Regering. Vlaanderen doet dat in het kader van de sociale-economiemaatregelen en de kinderopvang of de gezinszorg. Een recente maatregel binnen de begrotingswijziging of de begrotingsopmaak van 2009 zijn de dienstencheques voor kinderopvang. Daar gaan we met een gewestinstrument een gemeenschapsbevoegdheid realiseren.

Ten derde zijn er gemengde belangen binnen de beslissingen van de Vlaamse Regering waar u als Brusselaar een dubbele rol in moet spelen – ik denk aan de verbreiding van de ring – als het gaat om typische gewestbevoegdheden.

Die drie gegevens maken dat u nooit gewoon door middel van een statistische toets uw beleid goed zult kunnen realiseren. U zult bijkomende argumenten nodig hebben. Hoe zult u daarmee omgaan? Zult u verder gaan dan het puur statistische? Hoe kunt u dat hard maken ten opzichte van uw collega's?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mevrouw de voorzitter, collega's, er werden niet één, maar veel 'vragen van 1 miljoen' gesteld. Ik probeer daarop te antwoorden.

Er leven zes miljoen Vlamingen binnen de grenzen van het Vlaamse Gewest. De Vlaamse overheid wil een beleid voeren voor haar hoofdstad waarbij 300.000 inwoners, of 5 procent van deze zes miljoen, als referentiekader meetellen voor het beleid van de Vlaamse Gemeenschap in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dit is de Brusselnorm.

Het onderzoek van BRIO haalt aan dat er verschillende manieren zijn om deze Brusselnorm te definiëren. U wees erop dat er nog andere manieren kunnen zijn. Maar uit het onderzoek blijkt ook dat het niet vanzelfsprekend is om data met elkaar te vergelijken. Ik verwijs hierbij bijvoorbeeld naar de manier waarop kinderdagverblijven meegerekend werden – op basis van de erkenning van Kind en Gezin of van het Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) – en het feit dat dit niet overeenkomt met de realiteit op het terrein omdat sommige Franstalige privé-initiatieven Kind en Gezin verkiezen omwille van de andere erkenningsvoorwaarden. Het gaat hier om eentalig Franstalige initiatieven.

Ook een aantal cijfers uit de studie kunnen verder genuanceerd worden, bijvoorbeeld over het aantal aangeslotenen bij de Vlaamse zorgverzekering. De studie vermeldt 54.405 leden die zijn aangesloten bij de Vlaamse zorgverzekering, dat is dus een bereik van 18 procent van de doelgroep. Maar als je ermee rekening houdt dat de bijdrage in de zorgverzekering enkel geldt vanaf 25 jaar en dat 32,4 procent van de bevolking in Brussel jonger is dan 26 jaar, dan zou je kunnen stellen dat bijna 27 procent van de doelgroep – buiten die jongeren – wordt bereikt.

In haar exhaustief overzicht is de studie ambitieus, maar daardoor ook wat kwetsbaar. Wat de politieke conclusies betreft, wil ik met u kijken naar de budgettaire inspanningen die de Vlaamse Gemeenschap levert ten aanzien van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. We komen daar tot een geheel ander plaatje.

Ik overloop deze inspanningen als antwoord op uw vragen, mijnheer Gatz. Met de Brusselnorm streeft de Vlaamse Regering er immers ook naar 5 procent van het gemeenschapsbudget vast te leggen voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. 5 procent van de middelen die de Vlaamse Gemeenschap binnen het Vlaamse Gewest uitgeeft, vormt de toetssteen voor de uitgaven in Brussel-Hoofdstad. Ik overloop beleidsdomein per beleidsdomein. Ik zal het eenvoudig houden, en ik ga daarbij geen rekening houden met de overheadkosten. Voor de specifieke gemeenschapsbevoegdheden kunnen we spreken van 250 miljoen euro overheadkosten. Men zou kunnen argumenteren dat ik die kosten moet meerekenen omdat ze in

grote mate ten goede komen van het Brusselse economische en sociale leven. Ik ga dat niet doen.

Ik geef u de gemeenschapsuitgaven, niet de inkomsten. De Vlaamse overheid draagt van haar gewestinkomsten 1 miljard euro of 8 procent over naar de uitgaven voor gemeenschapsbevoegdheden. 10 procent van de gemeenschapsuitgaven komen van het Vlaamse Gewest. 50 procent van de gewestelijke uitgaven wordt overgeheveld naar gemeenschappelijke uitgaven. Daar kan men niet direct een etiket op plakken. Alles wat gemeenschappelijk is tussen gewest en gemeenschap, wordt met gewestelijke inkomsten betaald. Daar heb ik ook geen rekening mee gehouden, want dat geeft een andere, gunstigere, situatie.

Uit het overzicht blijkt dat bijna alle domeinen de 5 procentnorm halen. Op sommige vlakken zoals Stedenbeleid, Cultuur, Jeugd en Sport gebeurt dat zelfs ruimschoots. Het Stedenbeleid wil ik niet te veel toelichten, maar ik wil er toch iets over zeggen. In het Stedenbeleid hanteert men eerder de 300.000-norm in plaats van de 5 procentnorm. Soms moet men weten wat het meest interessant is. In 2001 hebben we Brussel als stad van 300.000 inwoners genomen. Dat is geen 5 procent, want het Stedenbeleid richt zich niet op zes miljoen inwoners, maar op circa drie miljoen, want het gaat alleen om de steden. Een stad van 300.000 betekent 10 procent van de middelen.

Er is maar één beleidsdomein waar we fors onder de norm zitten, en dat is Welzijn en Gezondheid. De cijfers zijn veeleer indicatief. Ik kan u die cijfers ook geven. Voor Stedenbeleid zitten we aan 10,04 procent, voor Toerisme aan 6,7 procent, voor Welzijn aan 1,01 procent, voor Onderwijs aan 5,04 procent, voor Cultuur, Jeugd en Sport aan 8,02 procent en voor Media aan 5,26 procent. Voor het Brusselbeleid en de VGC-middelen is dat natuurlijk 100 procent als we de gewestmiddelen mee in rekening brengen.

Kijken we naar de cijfers in globo, dan investeert de Vlaamse Gemeenschap om en bij de 670 miljoen euro in haar hoofdstad, ofwel 5,45 procent van de totale gemeenschapsuitgaven, die 12.963.664.000 euro bedragen. Ik wil daarbij ook opmerken dat de Vlaamse overheid van haar gewestinkomsten 1 miljard euro overdraagt voor uitgaven op het vlak van gemeenschapsbevoegdheden. Tegenover de 11,8 miljard euro die de Vlaamse overheid ontvangt aan gemeenschapsmiddelen, staat een uitgave van 12,8 miljard euro. Deze meeruitgave komt ook Brussel ten goede. Als je de Brusselnorm toepast gaat het om 50 miljoen euro netto, 5 procent van 1 miljard euro. Dat wil ook zeggen dat we de Brusselnorm toepassen op meer dan het normale deel voor gemeenschapsbevoegdheden. De norm wordt berekend op het totaal aan uitgaven voor gemeenschapsbevoegdheden, en niet op het deel van gemeenschapsinkomsten.

Ik geef u ook de evolutie van 1999 tot 2008. In 2009 zal er nog een stijging zijn. De volledige besteding voor dat jaar kan ik vandaag echter nog niet geven. Voor 2008 kan ik dat wel. Tegenover een groei in de periode van 1999 en 2008 van 52 procent op het vlak van uitgaven in gemeenschapsbevoegdheden binnen de Vlaamse overheid, staat een groei van 219 procent voor gemeenschapsuitgaven binnen het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. In 1999 bedroeg de gerealiseerde Brussel-norm slecht 2,53 procent, in 2008 realiseren we 5,45 procent. De cijfers spreken voor zich: de budgettaire Brussel-norm wordt gehaald. De middelen die in Brussel-Hoofdstad besteed worden voor Vlamingen bedragen 5,45 procent tegenover de middelen die in de rest van Vlaanderen worden besteed.

Vooraleer ik op de bijkomende specifieke vragen antwoordt, zal ik ingaan op de vraag wat er verder wordt gedaan met de Brusseltoets. Mijnheer Gatz, het is alvast op mijn uitdrukkelijke vraag dat er op het einde van de studie een bruikbaar instrument is ontwikkeld om regelgeving ex ante te toetsen op de toepasbaarheid in Brussel. Dat is ook de reden waarom de studie in de zomer klaar was. Einde 2007 was het instrument voor de Brusseltoets er nog niet in opgenomen. We hebben expliciet gevraagd om dat verder uit te werken.

Die verdere uitwerking van de Brusseltoets is van groot belang. Zoals u hebt kunnen vaststellen is het instrument uitgebreid, maar tegelijk zeer handig. Het loodst de ambtenaren die regelgeving uitdenken op een doordachte manier door de Brusselaspecten. Daarbij wordt niet enkel gekeken naar toepasbaarheid van de regelgeving in Brussel-Hoofdstad. Ook wordt gevraagd naar een inschatting van de effecten van de voorgestelde regelgeving, onder meer op de relatie tussen Brussel-Hoofdstad en de rest van Vlaanderen.

De administratie heeft de opdracht gekregen om nu de Brusseltoets te integreren in de RIA. Het betreft eigenlijk een verfijning, omdat de huidige RIA al een soort Brusseltoets uitvoerde, zij het zeer summier en zeker niet systematisch. Deze integratie en afstemming zal de cel Coördinatie Brussel uitvoeren in overleg met de cel Wetsmatiging.

Ik heb uitdrukkelijk gekozen voor een verticale integratie. De Brusseltoets wordt uitgevoerd binnen elk beleidsdomein, en niet bijvoorbeeld centraal, op een gecoördineerd niveau door de administratie Brussel. Deze sectorale benadering biedt een betere waarborg voor de nodige Brusselaandacht binnen elk beleidsdomein zelf en is in lijn met het regeerakkoord dat vraagt dat de Brusseltoets voor elk beleidsdomein gebeurt door de verantwoordelijke minister. Waar mogelijk zal de Brusseltoets ook in overleg gebeuren met de VGC. U hebt kunnen vaststellen dat het ontwikkelde instrument ook expliciet vraagt naar de mate van overleg met de Vlaamse

Gemeenschapscommissie. Bovendien zal ik het ontwikkelde instrument binnenkort ook bespreken met de VGC, vooraleer de Brusseltoets definitief te integreren in de RIA. Dat moet voor het einde van de legislatuur gebeuren.

Ik zou ook nog enkele opmerkingen willen maken. Het klopt dat er enerzijds een budgettaire toets is, waaraan we voldoen, en anderzijds het bereik. Dat laatste heb ik ook niet in de hand. We moeten die toetsing inzake bereik ook wel wat relativeren. De norm van 30 procent is een afgeleide van de norm van 5 procent. Stel dat men in een stad zoals Antwerpen voor 100 procent verantwoordelijk is voor het beleid en voor de centen, dan zal het bereik, spijtig genoeg, nog altijd geen 100 procent bedragen. Integendeel. We merken dat het bijzonder moeilijk is een aantal doelgroepen te bereiken. Wat het jeugdbeleid betreft, zou ik graag een bereik halen van 30 procent. Om dat te bereiken, moet het totale bereik van de gemeenschappen inzake dat beleid fors hoger liggen dan 50 procent. Op dat moment zouden we de budgettaire norm moeten kunnen aanpassen aan een bijzonder ambitieuze 'bereiksnorm'. Ik zou daar een groot voorstander van zijn. Het zou echter zeer moeilijk zijn om die norm af te dwingen.

Hetzelfde geldt voor de centrumfunctie. Op dat punt volg ik u wel. Omgekeerd mag dat er echter niet toe leiden dat individuele actoren getoetst worden via de Brussel-norm. De Brussel-norm is een norm die we altijd binnen beleidsdomeinen moeten bekijken. Het is bijzonder moeilijk om ze op individuele actoren toe te passen. Als we dat zouden doen, ontstaat er een heel andere logica. Stel dat we de Brussel-norm zouden willen toepassen op het vlak van het volkstheater in het Brussels. Dat is absurd. Bovendien halen we daar de Brussel-norm, wellicht omdat we het grootste deel van volkstheater in het Brussels ondersteunen. Ik kan me wel voorstellen dat het aspect van de centrumfunctie de zaak enigszins nuanceert, of minstens toch relativeert. Het zou boeiend zijn daar eens dieper op in te gaan.

Daarmee heb ik ook ten dele geantwoord op de relevantie, waarover u enige twijfels hebt. Het is niet zo vanzelfsprekend of relevant dat de Brussel-norm wordt toegepast op deelaspecten, en al helemaal niet als het gaat om individuele instellingen of spelers op het terrein.

Iets anders is als grotere gebieden worden beoordeeld. Een Brussel-norm is wel relevant als het wordt toegepast op het leerplichtonderwijs. Daar zou men bij manier van spreken kunnen streven naar een situatie waarin men werkt met gelijke middelen. Dan is een bereik al interessanter. Het bereik is echter ook niet voldoende. Ook de kwaliteit moet op dat moment worden onderzocht. Mogelijk geven de budgettaire middelen een beter zicht als we die combineren met het bereik. Ik hoop dat u begrijpt wat ik bedoel. Men kan een beleid

voeren voor 100 mensen, dat echter zeer oppervlakkig is. Een doorgedreven beleid voor 10 mensen kan dan vanzelfsprekend veel belangrijker zijn.

We mogen niet vergeten dat de Brusseltoets of de Brusselnorm er eigenlijk is gekomen omdat bijzonder weinig mensen het belang van Brussel in zijn juiste proportie zien. Dat belang is er zowel voor Brussel zelf als voor de Vlaamse Gemeenschap. Die norm is niet ingevoerd omdat het belang van Brussel als iets vanzelfsprekends wordt beschouwd binnen die Vlaamse Gemeenschap. Ze is opgenomen om die vanzelfsprekendheid, voor zover dat kan, politiek af te dwingen. In het begin was het een defensief instrument. Het moet offensief worden. Ik bedoel daarmee dat er een achterstand moest worden ingehaald.

De volgende weken en maanden zullen bijzonder veel essentiële vragen worden gesteld over de band tussen de Vlaamse Gemeenschap of Vlaanderen en Brussel. Bestaat de bereidheid om die band te versterken? De Brusseltoets, de Brusselnorm is daarop gericht. Die norm gaat uit van een voluntaristisch geloof dat Brussel in zijn geheel essentieel is voor de toekomst van de Vlaamse Gemeenschap. Zeker binnen de dialoog zal daarover nog heel wat gepraat worden tijdens de volgende weken en maanden.

Mevrouw Roex, ik volg ook uw bezorgdheid dat het soms over gewestelijke bevoegdheden gaat. Het is niet vanzelfsprekend om dat hard te maken. Het zal er vaak op neerkomen niet alleen een Brusselnorm of Brusseltoets hard te maken bij de collega's. Ze moeten ook een positief Brusselgevoel krijgen. Als we het hebben over gevoel, visie en aanvoelen, dan voeren we natuurlijk een ander debat. Dat kan niet zomaar worden afgedwongen. Het afdwingen moet gebeuren vanuit een politieke situatie, vanuit een politieke sterkte, vanuit een politieke macht. Maar ik zal altijd trachten iedereen ervan te overtuigen dat Brussel belangrijk is voor Vlaanderen. Die strijd zal ik nooit opgeven. We zullen dat echter niet met een Brusseltoets of een Brusselnorm bereiken.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, uw antwoord bevredigt me in hoge mate. Voor mij was de discussie minstens even belangrijk als het antwoord, zelfs al zullen buitenstaanders van deze commissie het een nogal abstract gesprek vinden. Toch heeft het ook heel concrete implicaties. Wat wil Vlaanderen met Brussel? Wat wil Vlaanderen in Brussel? Wat is de relatie tussen Vlaanderen en Brussel?

Wat de budgettaire Brusselnorm betreft, hebt u, op Welzijn na, heel duidelijke cijfers voorgelegd. De Vlaamse Regering en de meerderheid kunnen zich daar terecht mee feliciteren. Er is een duidelijke vooruitgang. Tien jaar geleden was dat niet het geval. De combinatie van de budgettaire Brusselnorm met de 'maatschappelijke Brusselnorm' of het bereik en, als verfijning, de vraag in welke beleidsdomeinen er al dan niet een centrumfunctie is, is een dynamisch gegeven. Het zal ons toelaten om die zaken tijdens de volgende legislatuur verder op punt te stellen.

U hebt overschot van gelijk dat de komende weken en maanden uit andere gesprekken zal blijken hoe de relatie tussen Brussel en Vlaanderen vanuit een meer institutioneel oogpunt evolueert. Vandaag ging het over beleidsdomeinen. Het institutionele aspect is natuurlijk wel bepalend voor de beleidsdomeinen.

U hebt ook een aantal interessante voorbeelden gegeven om aan te duiden dat het bereik geen absolute norm is. We moeten ons wel afvragen waarom we in bepaalde domeinen de Brusselnorm qua maatschappelijk bereik niet halen. Voor het beleidsdomein Jeugd geeft u aan dat zelfs met de gezamenlijke inspanningen van de Franse en Vlaamse Gemeenschap, de Cocof, de VGC en het Brusselse Gewest misschien nog geen 100 percent wordt gehaald. Dat relativeert de zaak toch wel.

Ik wil eindigen met deze afsluitende beschouwingen. Het debat gaat echter verder. Het onderzoek kan ons alleen maar helpen de zaak op heldere manier te kanaliseren tijdens de volgende weken, maanden en zelfs jaren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.